

Po svetu

Kdo je ustvaritelj letelih topov. V sedanjih evropski vojni igrajo odločilno vlogo strmoglavca letala ali štuki, katerim pravijo tudi leteli topovi. Pobudo za te vrste letal je dal nemški maršal Göring. Göring je po poklicu letalski častnik ki se je izredno odlikoval med svetovno vojno. Od leta 1935. je poveljnik nemških letalskih sil. Maršal se je razgovarjal nekoč s svojimi oficirji o razvoju protiletalskega topništva, ki sili bombnike v vedno večje višine. Eden od častnikov je pripomnil, da je zadetek z bombo kakega mosta ali oklopnega voza iz višine 5000 do 6000 metrov »le slučaj«. Na to pripombo je vzkliknil Göring: »Boljše se je spustiti z letalom na tla, kakor pa zgrešiti cilj!« Ta izrek je ustvaril zamisel strmoglavcev, ki so se primeroma naglo razvili in so sedaj na višku probajnosti iz zraka. Pilot-strmoglavca pada danes v očigled cilju 166 metrov na sekundo. Za boljše razumevanje te izredne brzine, katero prenese samo mlad in zelo močan ter zdrav človek, navajamo naslednje zglede: brzovlak prevozi . . . 30 m v eni sekundi, prometno letalo . . . 60 m v eni sekundi, zvok (v zraku) . . . 332 m v eni sekundi, granata poljskega topa 500 m v eni sekundi.

Francozi in Angleži molijo. Vojna je velika preizkušnja za vsak narod, ki je vanjo zapleten. Velike in mnogovrstne so težave, ki jih vojna povzroča. Saj te težave tudi čutijo narodi, ki niso potegnjeni v vojni metež, kakor n. pr. naša država. Kako težko breme pa je vojna za narode, ki so udeleženi v krvavem spopadu! Cerkev ni zaman vpeljala v svoje molitve pri javnem bogoslužju tudi prošnjo, naj nas Bog reši kuge, lakote in vojske, treh strahovitih sester, ki rade skupno nastopajo. Pobudo za molitve v sedanjem težkem času ne daje samo cerkvena, marveč tudi državna oblast. To se je zgodilo v Franciji in v Angliji. Namen je kajpada v teh državah različen. Francija je bila v tej vojni poražena. Anglija pa upa na zmago. Francozi bi se radi dvignili iz svojega poraza. To pa se ne more zgoditi, tako se dobro zavedajo, brez božje pomoči. Ker je država Bogu obrnila hrbet, jo je zadela katastrofa. Sedaj pa velja vrniti se k Bogu, brez katerega ni rešitve. V Franciji so sedaj cerkve polne, vse ljudstvo moli. Vršijo se procesije z ogromno udeležbo vseh ljudskih slojev. S posebnimi slovesnostmi se je zlasti obhajal po vsej Franciji praznik Marijinega Vnebovzetja. Procesije, ki se je vršila v mestu Vichy, kjer je sedež francoske vlade, so se tudi udeležili ministri. Praznik Marijinega Vnebovzetja je bil slovesno obhajanje tudi v

lici je bilo po omenjenem poročilu pred kratkim še okoli 100.000 brezposelnih, v Namurju in okoliških krajih pa jih je bilo samo 5000. K zmanjšanju brezposelnosti v Belgiji so mnogo pomagala razna obnovitvena dela v krajih, ki jih je vojna posebno prizadela. Zdaj je pri teh obnovitvenih delih v Anversu, Bruslju, Liegeju, Tornuigu in nekaterih drugih mestih zaposlenih približno 4000 delavcev. Prav toliko pa se jih je po nemškem poročilu prijavilo zdaj za delo v Nemčiji.

Japonska se hoče ovekovečiti. Japonska slavi letos 2600 letnico obstoja. V okviru svečanosti, ki jih priredijo za to priliko, nameravajo uporabiti tudi fotografije kot zgodovinski dokaz. Tokijska fotografska druž-

Može je za trenutek zmedla ta izjava, ki je razkrinkala njihove namene. Toda Roger je še dalje slepomišlil.

»Človek!« je vzkliknil s hlinjeno ogorčenostjo. »Kaj vendar mislite! Nihče ne ogroža vašega življenja. Samo stavi hočemo zadostiti. Nard, zajahaj konja!«

Praden se je Nard zganil, da bi zadostil ukazu, ga je Erik z levico naglo zgrabil za vrat in tako stisnil, da je obraz nakremžil od bolečine.

»Jaz sem bil pripravljen na pošteno stavo, nisem pa otrok, ki bi se dal prekaniti. Nihče se ne bo dotaknil mojega konja!«

»Jaz se ga bom!« je divje zavpil Nard, ki se je medtem rešil. Toda namesto tega, da bi tekel ven, se je bliskovito zakadil v Erika. Dvignil je roke in se pripravil na silen udarec. A tudi Erik je bil nagel. Hitro se je sklonil in Nard se je z vso silo zaletel v steno. Njegovo bolestinno in jezno vpitje se je izgubilo v splošnem kričanju.

Erik se je spet vzravnaval in videl, da je Nard s krvavo desnico opletal, z levico pa segel po samokresu. Erik bi ga bil lahko prehitel, ker je bil najboljši strelec v Nevadi, toda obvoj, ki je stal najbliže, je skočil k njemu in se mu ovesil za roko, ostali pa so stopili za korak bliže. Mladenič bi bil zelo omejen, če ne bi uvidel, da ga hočejo vsi hkrati napasti. To je bilo proti vsem zakonom divjine.

Erik ni izgubil poguma. Najprej se je otresel moža,

Vse za šolo

knjige in potrebščine v

Tiskarni sv. Cirila

v Mariboru:

Koroška cesta 5,
Aleksandrova cesta 6,
Kralja Petra trg 6.

v Ptuj:

Slovenski trg 7.

Boste zadovoljni!

francoskih kolonijah, zlasti v Tunisu in Algiru. Tudi v Angliji se sedaj mnogo moli. K molitvi kličejo ne samo katoliška Cerkev in anglikansko-protestantska cerkev in poglavarji raznih verskih skupin, marveč tudi kraljevski dvor. Na željo angleškega kralja Jurija VI. je nedelja 8. september, to je prvi teden po obletnici vojne napovedi, proglašen kot splošni narodni dan molitve po vsej Angliji.

Teden krščanske matere. Po svetovni vojni je bil vpeljan po raznih državah materinski dan. Njegov namen je, da se prikaže veliko dostojanstvo in velik pomen matere za družbo in narod ter da se hkrati vzbudi spoštovanje in hvaležnost do matere. Te materinske slave niso bile povsod prešinjene s krščanskimi mislimi in ideali; prav čestokrat so ostale na nizki ravni svobodoumno-človečanskih fraz in čustvenih deklamacij. Zato je Španija, ki se sedaj prenavlja v duhu krščan-

stva, vnesla tudi v materinske proslave pristno krščanskega duha. Pobudo za to so dale žene Katoliške akcije. Pri tem jih je vodil namen, da zainteresirajo javnost za boj za častitost zakonske zveze in za odpor proti vsemu, kar ruši svetost zakonske zajednice in zmanjšuje število rojstev. V to svrhu je bil prvi teden v avgustu po vsej Španiji proslavljen kot teden krščanske matere. Krščanska društva, kulturne organizacije, verske družbe, tisk, radio . . . vse je sodelovalo, da se doseže plemeniti namen tedna krščanske matere. Tekom tedna je bilo prirejenih mnogo predavanj in zborovanj z namenom, da se da krščanski materi z velikim številom otrok zasluženo priznanje ter da se ji vrne tista čast, ki jo je takšna mati uživala v preteklosti, ko še niso bile žene in matere zastrupljene z modernim duhom sebičnosti in uživanjaželjnosti.

Važen dogovor med Anglijo in Ameriko. Dne 3. septembra je bil objavljen dalekosežni vojaški sporazum med Anglijo in Ameriko, Zedinjene države so odstopile Angležem 50 entisočvestotonskih rušilcev, ki so bili zgrajeni leta 1920. in so dobro ohranjeni. V zameno pa odstopi Anglija Zedinjenim državam za 99 let celo vrsto mornariških in letalskih oporišč v svojih zapadnih kolonijah od Nove Fundlandije na severu do angleške Gvajane v Južni Ameriki. Zedinjene države bodo plačale samo odškodnino zasebnikom, na kojih posesti bodo zgrajena oporišča.

V misijonskih krajih vedno bolj raste število duhovnikov-domačinov. To je dokaz, da se krščanstvo vedno bolj širi, hkrati pa tudi jamstvo za to, da bo cerkvena misijonska misel imela vedno več uspehov. Domači označevalci krščanske vere imajo velik vpliv na srca domačih poganov. Pred sto leti še ni bilo skoro nič domačih duhovnikov v misijonskih krajih. Leta 1800. je bilo kvečjemu tisoč misijonarjev, med njimi skoro nič domačinov. Danes pa deluje v misijonih 13.000 inozemskih misijonarjev in 5500 domačih duhovnikov. Od teh odpade na Kitajsko 1734. V Indiji znaša število duhovnikov-domačinov 2503, inozemskih misijonarjev pa 2143. V Afriki je sedaj 280 duhovnikov-črncev, število semeniščnikov pa se je dvignilo na 3900. Iz razveseljivega dejstva, da od leta do leta narašča število duhovnikov-domačinov, pa ne sledi, da bi bili inozemski misijonarji in misijonarke odveč. Mnogo, mnogo premalo jih je, kakor se glase poročila iz vseh misijonskih področij. Še vedno velja svetopisemski izraz: »Žetev obilna, toda premalo delavcev.« In to bo še veljalo ne samo leta, marveč stoletja. Zato pa morajo misijonsko misel gojiti vsi kulturni narodi in pošiljati iz svoje sredine duhovnike, redovnike in redovnice, ki bodo

ki ga je stiskal za roko. Na streljanje ni mogel misliti, ker so bili lopovi že preblizu. Nekdo ga je že lovil za pas. Erik se je obrnil k oknu in je s tako močjo, kakršne mu nihče ne bi pripisoval, sunil Narda v trebuh, da se je zvrnil po tleh. V naslednjem trenutku je že bil na dvorišču — žal pa brez pasu in samokresa.

Mladenič je naglo tekel proti konju. Lopovi so mu sledili. Niso streljali za njim, ker so upali, da ga bodo ujeli. Eden izmed njih je bil zelo dober tekač in je bil že Eriku za petami. V naslednjem trenutku ga je zgrabil za ramo. Erik se je hitro obrnil in se izvil.

Blisk je začudeno opazoval gospodarja, ki je tekel ko jelen. Slutil je, da je gospodar v nevarnosti in je nemirno poskakoval. Še nekaj korakov in Erik je bil pri konju. Z nožem je prerezal jermen, s katerim je bil Blisk privezan k drevesu. V naslednjem trenutku je že sedel v sedlu.

»Teci, Blisk, teci!« je zaklical.

Prvega priganjalca, ki se je približal in naperil nanj samokres, je sunil z nogo, da se je zvrnil po tleh.

Konja ni bilo treba priganjati. Plemenita žival je čutila, da gre za življenje in smrt. Ko vihar je dirjala proti izhodu z dvorišča.

»Streljajte, streljajte!« je divje vpil Roger.

Začelo se je divje streljanje. Erik je slišal žvižganje krogel. Največ strelcev je bilo previsokih in so krogle

poganom, tavajočim v temi in smrtni senci, nosili Kristusovo resnico in ljubezen in s tem tudi kulturo. Tudi med Slovenci se misijonska ideja lepo razvija ter privlačuje v svoj krog vedno večje število idealnih mladih oseb, ki so pripravljene se povsem žrtvovati za razširjenje Kristusovega kraljestva na zemlji. Razumljivo je, da nimajo lažnivi svobodomislci in marksisti nobenega smisla za zveliča-

nje poganskih duš, saj se tudi za lastne duše ne brigajo, da so nekatere slabše kot poganske. Vernim kristjanom pa ne sme nikdar izginiti iz vidika Kristusova zapoved, da se morajo v krščanskih resnicah poučiti vsi narodi. Brez misijonov pa je to nemogoče. Zato pa je dolžnost vseh resničnih kristjanov, da nakhlonijo misijonom vso moralno in gmetno podporo.

Prvo dejanje novega kralja

Novi kralj Mihael je prisegel 6. septembra. Njegovo prvo dejanje je bil podpis zakonskega predloga, s katerim je potrdil polnomočja generalu Antonescu, ki je dobil naslov »voditelj države«.

Iz življenja novega kralja

Novi romunski kralj Mihael je bil rojen 25. oktobra 1921 kot sin takratnega prestolonaslednika Karola in njegove soproge Helene, grške princese. Ko je odobril romunski parlament 4. januarja 1926 odpoved njegovega očeta do prestolonasledstva, je bil proglašen Mihael za prestolonaslednika. Po smrti kralja Ferdinanda I. je postal kralj, kraljevske pravice pa je vršil poseben sosvet.

Ko se je vrnil njegov oče in zasedel kraljevski prestol kot Karol II., so bile mlademu Mihaelu odvzete pridobljene pravice in je bil tudi odstavljen vladarski sosvet. Kakor hitro se je vrnil kralj Karol, je odpotovala Mihaelova mati Helena iz Romunije v Anglijo. Mati in sin sta se sestajala v daljših presledkih v inozemstvu.

Vladarska sprememba v Romuniji

Diktatura v Romuniji po odstopu dela Transilvanije (Sedmograške) Madžarom

Gigurtova romunska vlada je sprejela na Dunaju od Nemčije in Italije narekovano novo razmejitve z Madžarsko. V delu Sedmograške, ki je pripadel po dunajski razsodbi Ogrski, je 230 lesnih industrij s 670 žagami. Poleg lesa je uvažala Madžarska iz teh krajev tudi seno in kože. Ogromne vrednote predstavljajo za Ogrsko sedmograške rudnine. Od industrijskih mest Sedmograške dobijo Madžari štiri velika, v katerih so zelo pomembna industrijska podjetja za železo, stroje, porcelan, tkanine in špirit. Samo s stališča poljedelske proizvodnje zaostaja odstopljena Sedmograška za ostalo Romunijo. Na kratko omenjena gospodarska izguba je romunsko prebivalstvo toliko razburila, da je prišlo do resnih nemirov in poskusa atentata na kralja. Gigurtu, ki je bil kot ministrski predsednik za prelom Romunije z Anglijo in za naslonitev na Nemčijo ter Italijo, je podal ostavko. Njegov naslednik je general Antonescu, ki je bil svojčas armadni poveljnik na Sedmograškem, vojaški guverner Bukarešte in večkrat vojni minister. General Antonescu ima nalogo, da kot predsednik vlade s pomočjo vojske ohrani v državi mir in izvede obveznosti, ki jih je Romuniji naložila dunajska razsodba. Koj ko je bil novi ministrski predsednik zaprisežen 5. septembra, je bila s kraljevim ukazom ukinjena ustava iz leta 1938. in razpuščeni obe zakonodajni zbornici. Z drugim ukazom je podelil kralj generalu Antonescu diktatorska pooblastila. Kralj Karol si je še pridržal: vrhovno poveljništvo nad oboroženo silo, pravico kovanja in izdajanja denarja, pomiloščenje, priznanje diplomatskih zastopnikov tujih držav in sklepanje pogodb s tujino. Spremembo obstoječih zakonov in morebitne spremembe vlade bo s kraljem sopodpisoval predsednik vlade. Vsa druga državna opravila bo vršil novi ministrski predsednik.

Odstop kralja Karola

Zgoraj smo kratko opisali bliskovite dogodke, ki so sledili dunajski razmejitveni raz-

sodbi. Kljub temu, da je kralj Karol poveril po odstopu velikega dela Sedmograške Ogrski generalu Antonescu diktatorsko oblast, se je ljudska nevolja toliko stopnjevala, da se je kralj Karol 6. septembra odpovedal prestolu v korist svojemu sinu in prestolonasledniku Mihaelu.

Kakor hitro je kralj podpisal odstopno izjavo in je bil objavljen njegov oklic na narod, je kralj Karol v letalu zapustil Romunijo. Odletu kralja je sledila vrnitev njegove žene kraljice Helene iz Italije, ki je mati novega kralja Mihaela.

Spominjajmo se v molitvah rajnih!

Kamnica. Dne 25. avgusta smo položili k večnemu početku Ano Komar, staro 72 let. Imela je dvoje posestev, eno v Kamnici, drugo pa v Bresternici. Ob svoji smrti ju je podarila svojima posinovljencema. Rajna Ana Komar je bila po svoji darežljivosti poznana daleč na okrog. Še ob svoji smrti je mislila na občinske uboge, ki jim je v oporoki zapustila večjo vsoto denarja. Prav tako tudi revnim šolskim otrokom in gasilskemu društvu. Za njo žaluje vsa župnija in vsi, ki so uživali njeno dobroto ter ji prosijo božjega plačila v nebesih.

Smrt občne spoštovane železničarjeve žene. Dne 29. avgusta je umrla v Placarjih pri Ptujju po težki bolezni, sprevidena s svetimi zakramenti za umirajoče, vobče poznana in spoštovana gospa Ivana Toplak, žena žel. Vinka Toplaka, ki je že dolgo let naročnik »Slov. gospodarja«. Kako je bila pokojnica priljubljena, je pokazal njen pogreb, ki se je vršil dne 31. avgusta 1940 iz hiše žalosti na farno pokopališče pri Sv. Urbanu pri Ptujju. Pogreba se je udeležilo čez sto ljudi, čeprav je bil delovni dan in imajo ljudje veliko dela. Pogreb je vodil domači gospod župnik Ivan Razbornik ob asistenci g. kaplana Karla Jaša in domačina g. Stanka Horvat. Domači moški pevski zbor je pod vodstvom urbarskega g. organista zapel pred hišo žalosti in na pokopališču dve lepi žalostinki, ob odprtem grobu pa se je poslovil od pokojnice domači g. župnik. Naj bi ljubi Bog dal pokojni Ivani večni mir in pokoj.

užaloščenemu možu in hčerka naše iskreno sožalje!

Srčna kap je zadela dne 29. avgusta 50 letnega, zelo skrbnega posestnika Karla Nudi v Sr. Gašteraju, župnija Sv. Jurij v Slov. goricah. Bolehal je že dalje časa tudi na srcu, vendar je ta nenadna smrt pretresla vso faro. Zapušča pet nedoraslih sinov in žalujočo ženo. Bodi mu zemlja lahka — ostalim pa naše sožalje!

Lončar umrl. Dne 3. septembra je v Ljutomeru umrl lončar in pečar Razlag. Bil je dober in značajan katoliški mož. Naj v miru počiva!

V cvetu mladosti umrl. Pred nedavnim je neizprosna smrt pretrgala v soboški bolnici nit življenja mlademu, komaj 15 let staremu fantu Hožjan Ivanu iz Velike Polane. Bog mu daj nebeski raj!

V 99 letu starosti umrl bivši upravitelj veleposestva. Minuli petek, dne 6. septembra smo položili k večnemu počitku 99 let starega upravitelja veleposestva v Rakičanu g. Schweinhammer Janeza. Pokojnika so po vsej okolici zelo cenili in spoštovali, zato ga je na zadnji poti spremljalo mnogo ljudi, ki so prihitei od blizu in daleč. Naj mu bo lahka mati zemlja!

Bukovnica. Minuli teden, dne 29. avgusta, se je smrtno ponesrečil pos. Tivač Ignac iz Bukovnice. Pri sosedu je mlatila mlatilnica in je tudi ponesrečenec tam pomagal pri skladanju slame v oslico. Ko je bila oslica, na kateri je bil ponesrečenec, že skoro dovršena, je nenadno pa-

žvižgale nad mladeničevo glavo. Lopovi so hoteli ohraniti konja. Ena krogla je zadela ob skalo, od tam se je odbila ter raztrgala rokav Erikove suknje. Zasedovalci so zaostajali, a krogle so še vedno žvižgale. Neka krogla je spet zadela ob skalo. Drobci so zadeli mladeniča v obraz in čelo ter ga ranili. Kri mu je tekla v oči in mu jemala vid. Toda Blisk je dirjal na vso moč in gospodarja kmalu rešil iz območja krogel.

Dolina je bila dolga. Največja nevarnost je minula in beg se bo posrečil, če ob vходу v dolino ni Rogerjevih ljudi. Erik se je ustavil nekako sredi potoja in prisluhnil. Zasišal je topot kopit; preganjalci so torej zajahali in mu sledijo. Nenadoma je počil strel. Krogla se je odbila ob skalo. Sledilo je še nekaj strelcev. Erik je skočil s konja in ga potegnil za seboj med grmovje. Privezal ga je k drevesu in vzel v roke puško, ki je bila pritrjena k sedlu.

Spet sta prižvižgali dve krogli in se zarili v pesek. Prifrčali sta z druge strani gorovja. Erik se je sklonil in se previdno plazil na varnejši kraj. V daljavi kakih petdeset korakov je zagledal skalo, za katero bi se lahko skrili in od tam streljal. Polovico potoja bi moral prehoditi po nezavarovanem prostoru. Ko se je priplazil do tega prostora, je začel na vso moč teči. V hipu je počilo več strelcev. Krogle so žvižgale nad njim ter na desni in levi strani. Zadele ga niso in Erik je srečno prispel do skri- vališča.

Mladeniču se je izza skale nudil razgled po vsej okolici. Pred njim se je razprostirala ravnina. Previdno je pogledal iz skričališča in je zagledal svoje preganjalce. Od strani so ga hoteli obkoliti, a so prehitro začeli streljati in so se izdali. Zdaj so poskakali s konj in se poskrili za skale. Toda niso imeli tako dobrega kritja ko Erik. Dobro so bili oboroženi. Imeli so puške najnovejše vrste. Erik je dobro videl, ko je prvi lopov legel na tla in se pripravil na strel. Preden je mogel pomeriti, je Erik že ustrelil. Divje vpitje je pričalo, da je strel zadel. Mož je izginil, a takoj je drug skočil na njegovo mesto. Želja po maščevanju ga je tako prevzela, da je takoj začel na slepo streljati. Ni streljal slabo; dve krogli sta se odbili ob skalo, za katero se je Erik skrival. Ti ljudje najbrž še niso imeli pušk v rokah in so bili vajeni le samokresov. Lahkomiselnost, da so brez zadostnega kritja streljali in da so skoraj slepo verjeli v uspeh svojega orožja, je prepričala Erika o tem, da se šele pred kratkim dobili puške od Rogerja. Mladenič se je za hip sklonil izza skale, pomeril in ustrelil. Tudi drugi lopov je bil ranjen in se je kričaje vlekel proč od skale. Ostali so postali bolj previdni. Ojačenje so dobili: tistimi, ki so bili zaostali in na Rogerjev ukaz so se poskrili. Erik jih ni videl, a zanj niso bili nevarni: streljali niso dovolj daleč in krogle so pred skalo popadale na tla.

ba bo napravila 2600 posnetkov na film male oblike, in sicer bodo ti posnetki obsegali člane cesarske rodbine, vidne osebnosti iz političnega in sploh javnega življenja, prizore iz ljudskega življenja, iz prometa itd. To zbirko bodo zaprli v neuničljivo kovinsko posodo, ki vanjo ne bo mogel vdirati zrak, in jih z njo vred svečano pokopati. Šele čez tisoč let naj bi to posode izkopali in si pogledali, kakšno je bilo življenje na Japonskem v današnjih dneh.

Roža, ki menja barvo. Japonci, ki slovijo kot najboljši vzgojitelji cvetja, so vzgojili rožo, ki je v senci bela, na soncu postane rdeča, ponoči pa dobi voščeno barvo. Vse te spremembe si sledijo v zelo kratkih presledkih.

(Dalje sledi)